

FAGFORBUNDET

Samfunnsøkonomien og forbundenenes svar til medlemmene

KNS 8. desember

Rådgiver Alexander Berg Erichsen (Politikk og samfunnsavdelinga)

Agenda

- Makroøkonomiske utvikling og økonomisk velferd - i Norge
- Fagforbundets tiltak

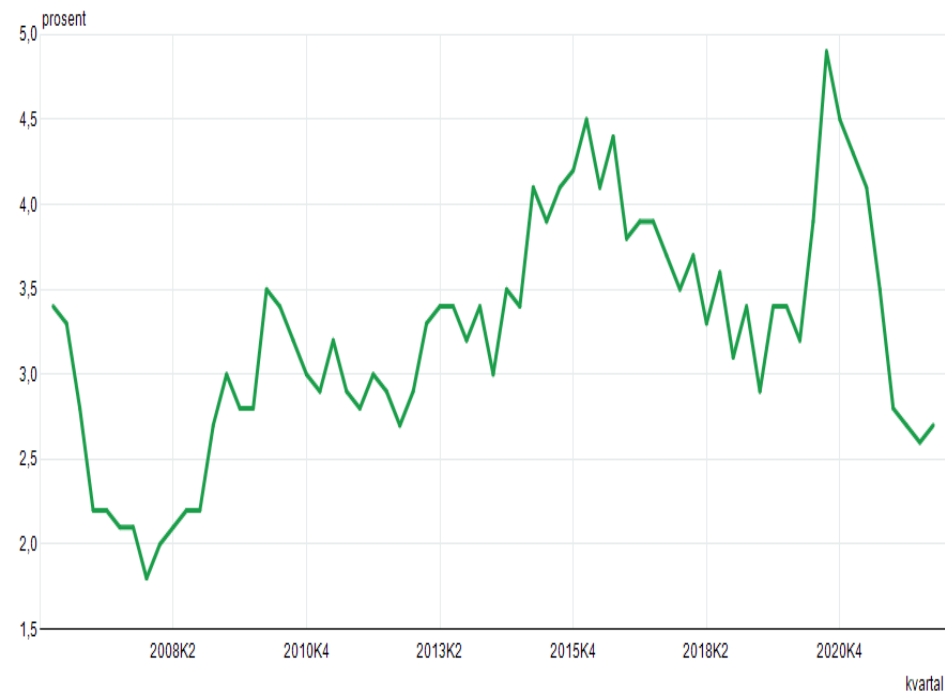

Makroøkonomiske utvikling og økonomisk velferd - i Norge

FAGFORBUNDET

08518: Arbeidsledige, etter kvartal. Begge kjønn, 20-66 år, Arbeidsledige (prosent).

Kilde: Statistisk sentralbyrå

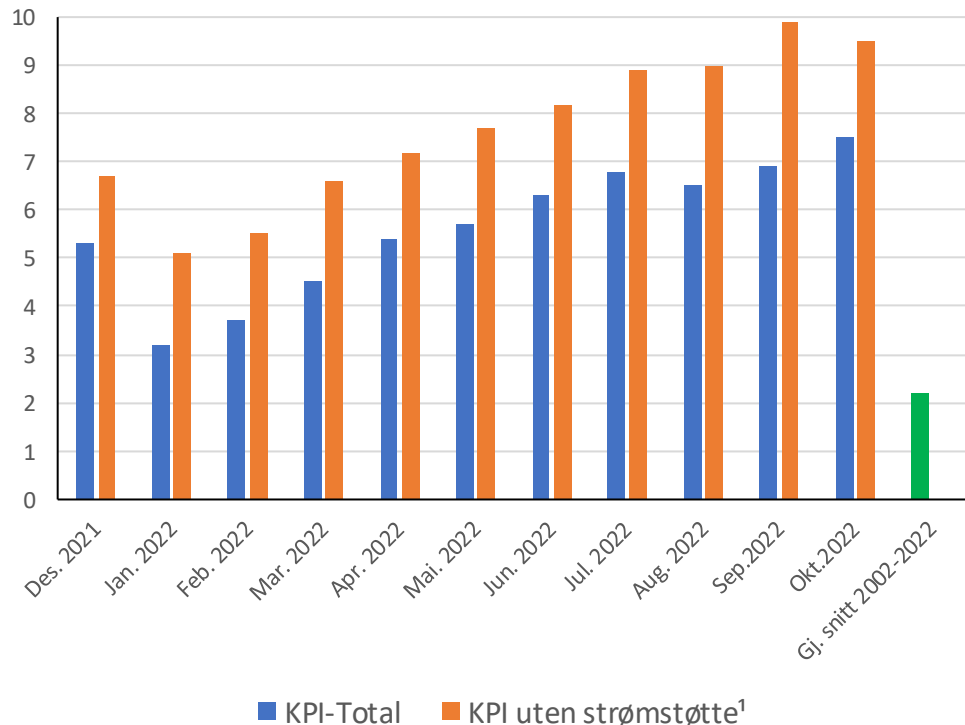
FAGFORBUNDET

Mange i jobb – Utvikling i arbeidsledigheten

- Fallende arbeidsledighet etter åpningen av samfunnet i Europa
- Norge
 - Høy økonomisk vekst
 - 3. k 2021 → 3.k 2022 118 000 flere i jobb
 - Laveste arbeidsledighet siden 2008
 - Lønnsvekst på 4.1 pst. samlet sett
 - Gir isolert økt samlet disponibel inntekt og økonomisk velferd

Kilder: Eurostat (2022) og SSB (2022)

Inflasjon - Med og uten strømstøtte

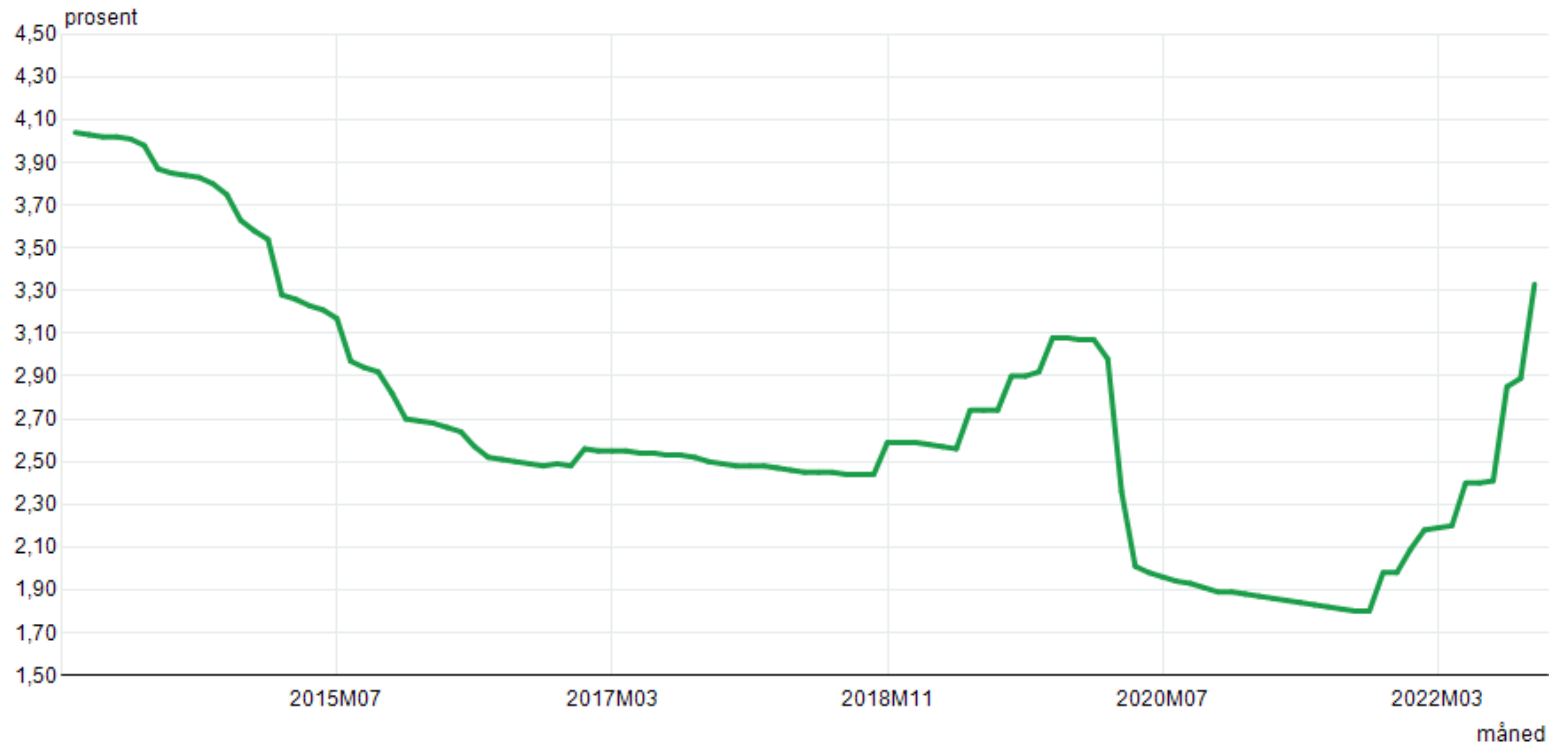

Høy inflasjon

- I stor grad tilbudsdrivet høy inflasjon i Europa, men også etterspørselskomponenter
- 7.5 pst. med strømstøtte
 - Høyt over inflasjonsmålet på 2 pst.
 - Over 40 mrd. NOK i strømstøtte til husholdningene i 2022
- Selv med stor størmstøtte
- Reduserer den reelle disponible inntekten

Pluss økte rente for å redusere inflasjon

10746: Renter på utestående nedbetalingslån (prosent), etter måned. Totale utlån med pant i bolig, - Lønnstakere mv, Totalt, Renter på utestående nedbetalingslån.

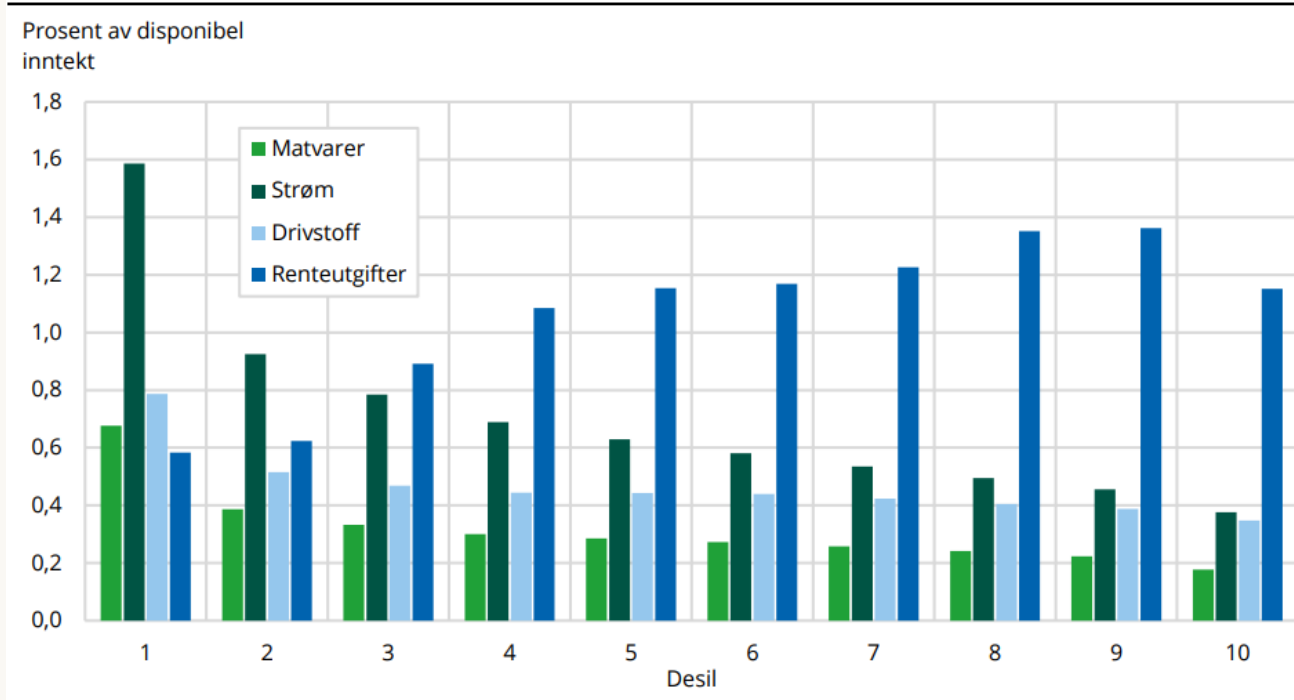
Utviklingen i netto disponibel inntekt i 2022 (SSB, 2022)

- Økte priser og renter gjennom 2022 → husholdningene i snitt har fått 18 000 kroner mindre å rutte med
- Lav-inntekts husholdninger større fall i relativ netto disp. inntekt, enn høy-inntekst husholdninger
- Enslige forsørgere og barnefamilier er særlig rammet.
- Ulike hovedårsaker:
 - › Strøm → Lav-inntekts husholdninger
 - › Renteutgifter → Høy-inntekts husholdninger

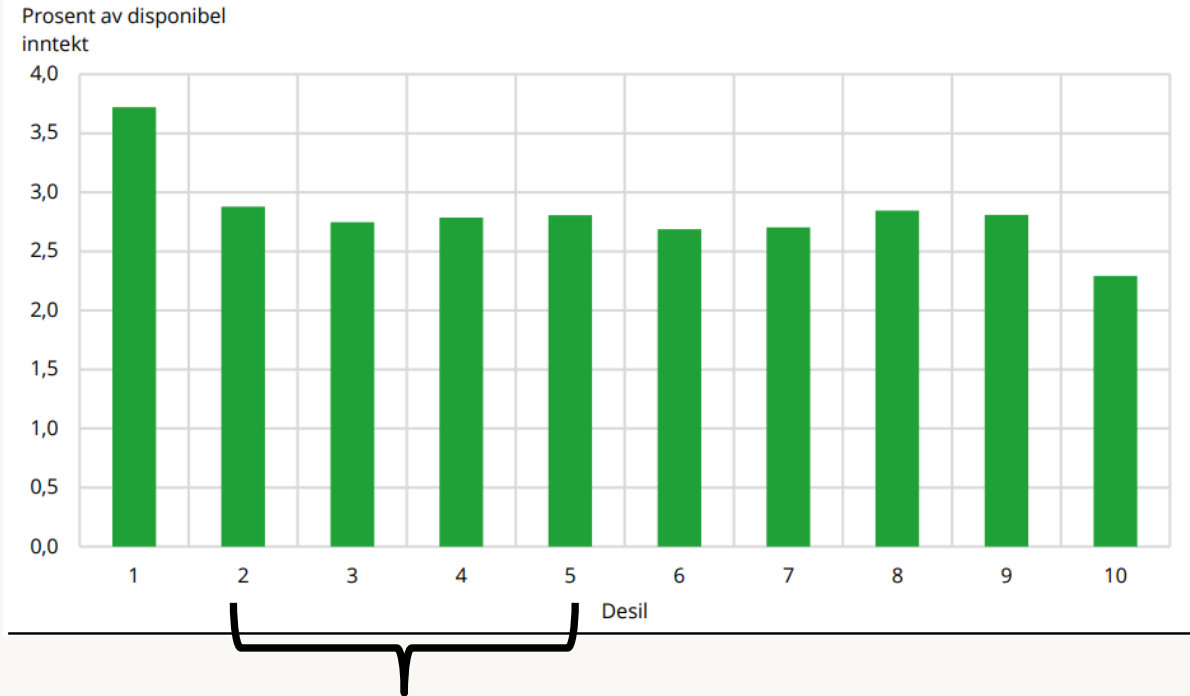
Ulike årsaker til redusert reell disp. inntekt

Figur 4.3. Fordeling av endringer av utgifter til matvarer, strøm, drivstoff og rente for 2022. Endringer målt som forskjeller mellom prediksjoner for året 2022 fra desember 2021 og september 2022

Estimert reduksjon i reell disponibel inntekt

Figur 4.1. Fordeling av netto utgiftsøkning for 2022, målt relativt til disponibel inntekt (i prosent). Endringer målt som forskjeller mellom prediksjoner for året 2022 fra desember 2021 og september 2022

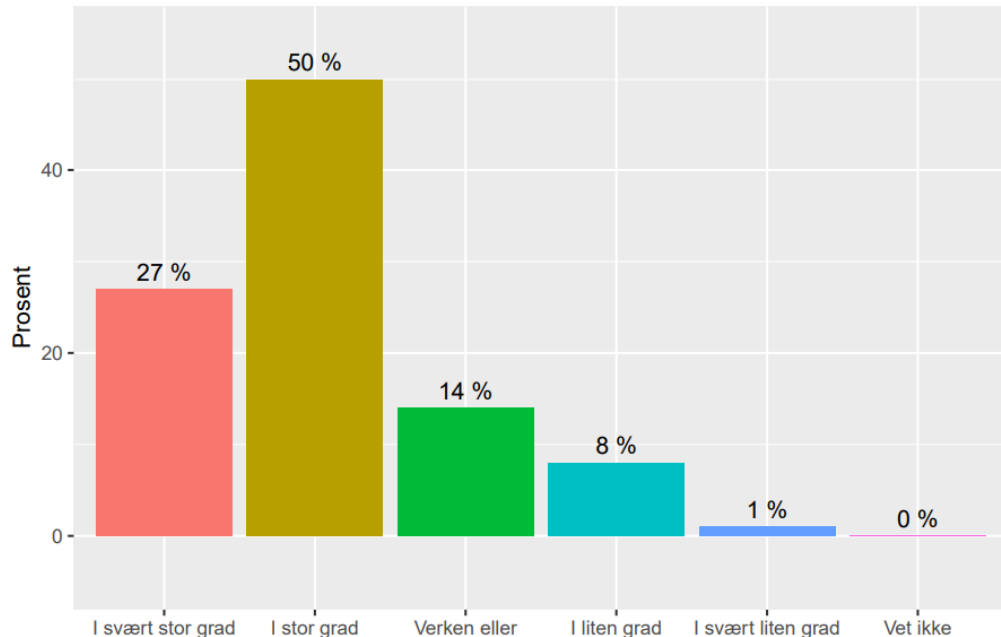
FAGFORBUNDET

Våre kjerne-medlemmer

Spørreundersøkelse blant Fagforbundets medlemmer

8 av 10 er rammet av økte matvarepriser

I hvilken grad har økte matpriser påvirket din privatøkonomi?

- 7 av 10 er i stor eller svært stor grad rammet av økte strømpriser
- 3 av 4 er i stor eller svært stor grad rammet av økt bensinpris
- 8 av 10 er rammet av økte matvarepriser
- N = 8 087 av 36 000 medlemmer (24 pst.)
- Produsert i forkant av lønnsoppgjøret
- Intern innsikt og mediesaker

Kilde: Essahli og Tallaksen, April 2022

Fagforbundets tiltak (svar til medlemmene)

FAGFORBUNDET

Noen av Fagforbundets tiltak

→ Lønnsoppgjøret 2022:

- › Fokus på «hele laget» og å sikre kjøpekraften – i prioriteringer og mediesaker
- › Enkelte yrkesgrupper argumenterte sterkt for egen høy lønnsvekst (hovedsakelig ikke-medlemmer)
- › Lønnsforskjellene større innenfor KS-området (kommuneområdet) i 2021

→ Politisk påvirkning/samarbeid med regjeringen Støre (Ap og Sp)

- › Statsbudsjett 2023 og 2024
- › Kommuneproposisjonen
- › Ekstrem stor forskjell av å ha sosialdemokratiet

→ Egne interne tiltak: Lavere medlemskontingent

Fagforbundets prioriteringer foran lønnsoppgjøret

- Sikre medlemmenes kjøpekraft
- Sikre medlemmenes lønnsutvikling gjennom generelle kronetillegg, heving av minstelønnsatser og garantilønnsatser
- Prioritere lønnsutvikling for fagarbeidere
- Sikre at mindrelønnsutvikling for grupper/avtaleområder kompenseres
- Fortsette arbeidet med heltidskultur, rett til hele stillinger og fast ansettelse

Lønnsoppgjøret 2022 i KS-området

- Resultatet i kommuneoppgjøret ble høyere enn rammen i årets frontfagsoppgjør (3.7 pst.)
- Alle ansatte sikret et tillegg i årslønna på mellom 12 000 og 16 800 kroner
- Endringer i ansiennitetsstigen → begynnerlønna økes vesentlig
- Lønna for ledere i kapittel 4 økes med 2,6 prosent

Politisk påvirkning/samarbeid med regjeringen

→ Mer progressivt skattesystem gjennom endringer i statsbudsjettene

- › Første innspill til SB 2023, i januar 2022
- › Forslag om økt skattenivå på høye inntekter og økt formueskatt
- › Doble Fagforeningsfradrag (3850 kr i 8 år)

→ Styrke kommuneøkonomien

- › Bedre økonomiske rammer for våre kommunalt ansatte medlemmer
- › Kommunale tjenester en stor effekt på å redusere ulikhet (Aaberge mfl. 2021)
- › Økning i frie inntekter (grunnfinansiering) og spesielle øremerket tilskudd (toppfinansiering av ressurskrevende tjenester)

FAGFORBUNDET

Resultat

→ Mer progressivt skattesystem i 2022 og 2023

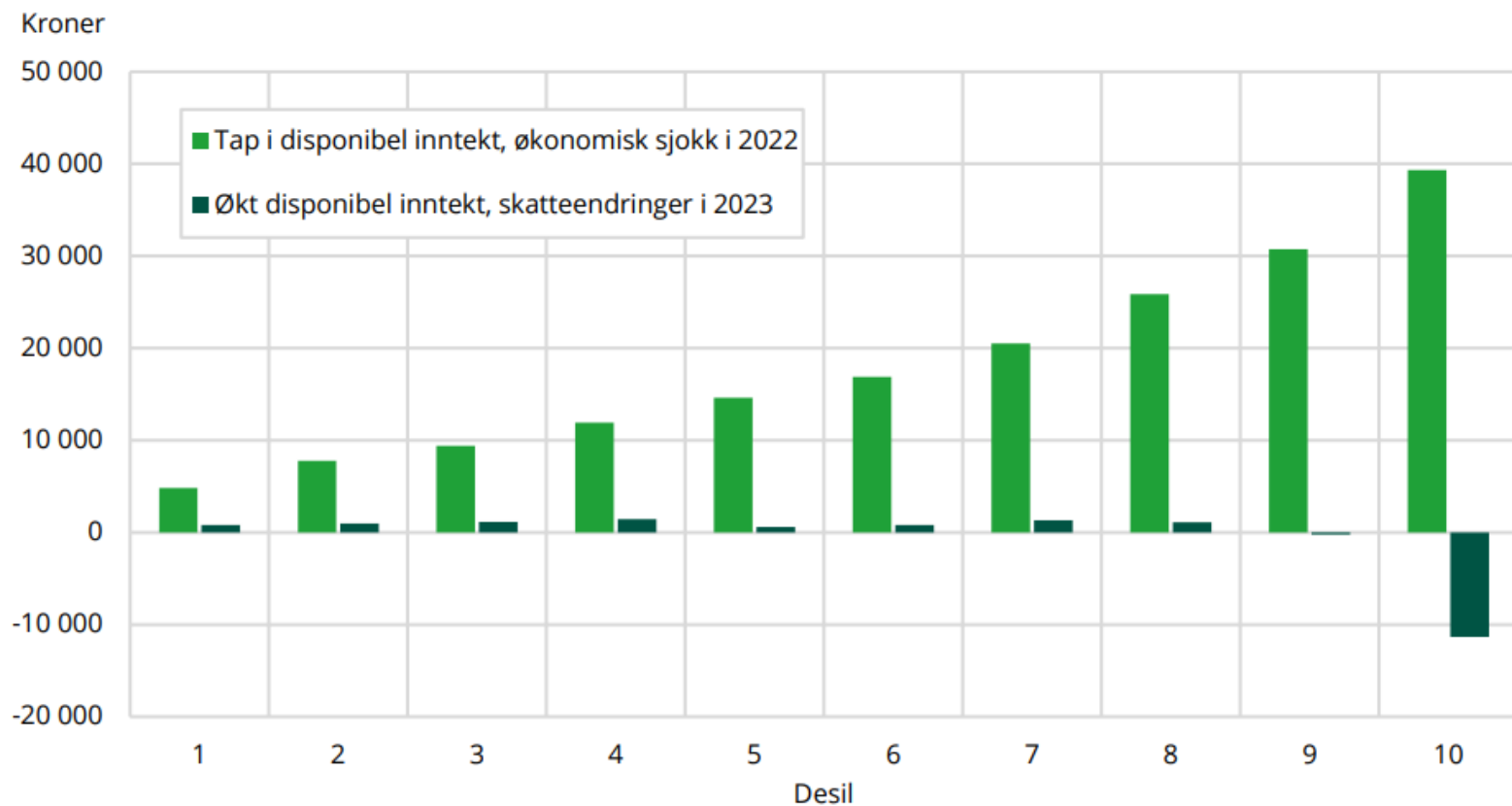
- › Økt trinnskatt på de øverste trinnene (trinnskatt = økt skatteprosent ved høyere inntekt)
- › Økt formueskatt – fra ca. 3 mrd. i 2021 til 10 mrd. i 2023
- › Doblet Fagforeningsfradrag 7700 kr, fra 2023

→ Kommuneøkonomi 2023:

- › Begrenset handlingsrom pga. økt offentlig utgifter og høy aktivitet/vekst i økonomien
- › Greit/ok resultat → Mest sannsynlig reell nedgang i frie inntekter i 2023..
- › Større forskjeller mellom kommunene → Ulikt eierskap i naturressurser og skattenivå
- › Men; økt grunnrenteskatt (Resurserente) og nytt kommunalt inntektssystem (finansieringssystem) i 2023

Figur 4.6. Fordeling av netto utgiftsøkning for 2022 sammenliknet med fordelingen av foreslåtte skatteendringer for 2023

Reduksjon i medlemskontingent

- Opprinnelig forslag før landsmøte; gradvis nedtrapping til 1.25 pst. av brutto månedslønn.
- Gjør det økonomisk enklere å være medlem
- Landsmøte: Medlemskontingenten ble redusert fra 1.45 pst. av brutto månedslønn til 1.20 pst. fra 2023
- Økte pensjonistmedlemsskap fra 1000 kr til 1500 kr

Kilder

- Aaberge, R. Langøren, A. Lindgren, P. (2021). Fordelingseffekter av offentlig tjenesteproduksjon i Europa. Samfunnsøkonomen 2021/2.
- Eurostat. (2022). Unemployment by sex and age – monthly data. https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/UNE_RT_M_custom_3761903/bookmark/bar?lang=en&bookmarkId=e8fdfad7-74a2-4074-99f1-d92cb0583cf5
- Eurostat. (2022). GDP and main components (output, expenditure and income). https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/NAMQ_10_GDP_custom_3761889/bookmark/table?lang=en&bookmarkId=4eef75c1-4ab8-4e39-865e-6301e3390d28
- Fagforbundet. (2022). Prisvekst og lønnsoppgjør. Spørreundersøkelse blant Fagforbundets medlemmer.
- SSB. (2022). Tabell 08518: Arbeidsledige, etter kjønn og alder 1972K1 - 2022K3 <https://www.ssb.no/statbank/table/08518/>
- SSB. (2022). Rapporter 2022/46. De økte utgiftene for husholdningene i 2022 – hvem rammes mest? [De økte utgiftene for husholdningene i 2022 – hvem rammes mest? \(ssb.no\)](https://www.ssb.no/rapporter/2022/46/de-okte-utgiftene-for-husholdningene-i-2022-hvem-rammes-mest)
- SSB. (2022). Renter i banker og kredittforetak. Tabell 10746: Renter på utestående nedbetalingslån (prosent), etter utlånstype, sektor, bindingstid, statistikkvariabel og måned. <https://www.ssb.no/statbank/table/10746>
- Tradingeconomics. (2022). Inflation Rate. <https://tradingeconomics.com/country-list/inflation-rate?continent=europe>

Takk for meg!

